

Служба за ревизију финансијског пословања

На основу члана 14. став (1) Закона о финансирању политичких странака («Службени гласник БиХ» број 22/00 и 102/09), члана 24. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака («Службени гласник БиХ» број 61/06), а у складу са чланом 18. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака («Службени гласник БиХ» број 103/08), издајем

**ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2008. ГОДИНУ И ПОСТИЗБОРНОГ
ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА – ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2008.
СРПСКЕ ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ**

Број: 03-07-6-1550/09
Сарајево, 14. маја 2010. године

САДРЖАЈ:

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
1. УВОД.....	4
2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ.....	4
3. ОПИС РЕВИЗИЈЕ	5
Предмет ревизије	5
Циљ ревизије.....	5
Обим ревизије	5
4. ПРЕТХОДНЕ РЕВИЗИЈЕ.....	5
5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ	5
5.1. НАЛАЗИ	5
5.2. ПРЕПОРУКЕ.....	9

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

Служба за ревизију финансијског пословања у Централној изборној комисији БиХ је извршила ревизију финансијских извјештаја Српске демократске странке и то: годишњег финансијског извјештаја за 2008. годину и финансијског извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Локалних избора одржаних у октобру 2008. године.

Руководство странке је одговорно за финансијске извјештаје, поступање у складу са законима и прописима и успостављање ефикасног система интерних контрола.

Наша одговорност је да изразимо мишљење на основу ревизије коју смо извршили.

Ревизију смо обавили у складу са ревизијским стандардима. Ови стандарди захтијевају да ревизију планирамо и извршимо на начин да прикупимо довољно доказа који нам, у разумној мјери, пружају гаранције да је странка поступала у складу са Законом о финансирању политичких странака и чланом 15.10 Изборног закона БиХ.

Ревизија је на основу узорка испитивала значајне трансакције које потврђују износе у финансијским извјештајима, оцјену рачуноводствених начела приликом састављања финансијских извјештаја и поступање у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака.

Сматрамо да ревизија коју смо извршили пружа разумну основу за изражавање нашег мишљења.

Утврдили смо да Српска демократска странка у извјештајном периоду није поступала у складу са одредбама члана 3. став (1), члана 6., члана 8. став (1) и члана 11. став (1) и став (3) Закона о финансирању политичких странака.

Према нашем мишљењу, осим наведеног, ревидирани финансијски извјештај указује да је Српска демократска странка у 2008. години поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и члана 15.10 Изборног закона БиХ.

1. УВОД

Служба за ревизију финансијског пословања у Централној изборној комисији БиХ је извршила ревизију финансијских извјештаја Српске демократске странке и то: годишњег финансијског извјештаја за 2008. годину и финансијског извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Локалних избора одржаних у октобру 2008. године.

Ревизија је предузета у складу са чланом 14. став (1) Закона о финансирању политичких странака, чланом 24. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и чланом 2. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака.

Због чињенице да се ревизија обавља провјерама на бази узорка и да постоје ограничења у рачуноводственом систему и систему интерних контрола, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке не буду откривене.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја Српска демократска странка је исказала укупне приходе у износу од 2.126.296,45 КМ, чија структура је дата у сљедећој табели¹:

Ред.бр.	Врста прихода	Износ у КМ	Учешће у ук.прих. %
1	Чланарина	250.369,75	11,77%
2	Прилози физичких лица	57.440,00	2,70%
3	Прилози правних лица	19.978,63	0,94%
4	Приходи од имовине	26.268,00	1,24%
5	Приходи од пр.лица	0,00	0,00%
6	Приходи од поклона	11.969,58	0,56%
7	Приходи из буџета	1.718.587,51	80,83%
	Остали приходи	41.682,98	1,96%
	Укупни приходи:	2.126.296,45	100,00%

У годишњем финансијском извјештају политичка странка је исказала укупне расходе у износу од 2.414.494,77 КМ.

2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Назив политичке странке: Српска демократска странка. Скраћени назив странке је СДС.

Посљедња регистрација странке је извршена 11.01.2007. године, број уписа 089-0-Рег-06-000 430.

Сједиште политичке странке је у Источном Сарајеву-Источна Илиџа, Трг Илиџанске бригаде бб, а административно сједиште у Бањалуци, улица Николе Тесле 1 б.

Лице овлашћено за заступање странке је Младен Босић, председник.

Лице овлашћено за подношење финансијских извјештаја за 2008. годину је Драган Ђулузан.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја за 2008. годину, организациону структуру Српске демократске странке чине:

- Секретаријат Бања Лука и Секретаријат Источно Сарајево,
- 2 градска одбора и
- 62 општинска одбора.

¹ Структура укупног прихода је преузета из обрасца 3 (укупни приходи) који је достављен дана 26.03.2010. године.

3. ОПИС РЕВИЗИЈЕ

Предмет ревизије су годишњи финансијски извјештај за 2008. годину и постизборни финансијски извјештај – Локални избори 2008. године Српске демократске странке и то слjedeћих организационих дијелова:

- Секретаријат СДС Бања Лука,
- Општински одбор СДС Зворник и
- Градски одбор СДС Бања Лука.

Циљ ревизије је да ревизору омогући да изрази мишљење о томе да ли је Српска демократска странка у извјештајном периоду поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине.

Обим ревизије финансијских извјештаја Српске демократске странке обухвата контролу и провођење аналитичких процедура ради утврђивања усклађености података које је странка исказала у финансијском извјештају са одредбама Закона о финансирању политичких странака, односно усклађености извора финансирања и начина трошења средстава, са посебним нагласком на чланарине, прилоге физичких лица, приходе из буџета, остале приходе и трошкове кампање.

4. ПРЕТХОДНЕ РЕВИЗИЈЕ

Извршен је преглед и ревизија финансијских извјештаја Српске демократске странке за 2004., 2005. и 2006. годину и издати су извјештаји о прегледу, односно ревизији.

Служба за ревизију је, такође, извршила преглед годишњег финансијског извјештаја Српске демократске странке за 2007. годину и издала извјештај о прегледу са мишљењем ревизора, налазима и препорукама да странка треба да поступа у складу са одредбама члана 8. став (1) и члана 11. став (1) и став (3) Закона о финансирању политичких странака.

Нереализоване препоруке:

На основу уочених недостатака у годишњем финансијском извјештају за 2008. годину, утврђено је да Српска демократска странка није испоштовала све препоруке из Извјештаја о прегледу, односно и даље поступа супротно одредбама члана 8. став (1) и члана 11. став (1) и став (3) Закона о финансирању политичких странака.

5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

5.1. НАЛАЗИ

а) На основу обављене ревизије утврђено је да је странка поступала супротно одредбама члана 3. став (1)² Закона о финансирању политичких странака.

Општински одбор СДС Челинац је у 2008. години издавао имовину која није у власништву странке и на тај начин остварио приходе у износу од 600,00 КМ. Наиме, Српска демократска странка је склопила Уговор о закупу пословних просторија са Општином Челинац на одређено вријеме, уз могућност продужења уговора. Имајући у виду да је странка остварила приход од имовине која није у њеном власништву, односно која је под

---

² Политичка странка може осигурати средства из: а) чланарина; б) прилога правних и физичких лица; ц) прихода од имовине у власништву странке; д) буџета БиХ за финансирање парламентарних група у складу с чланом 10. Закона о финансирању политичких странака, као и из ентитетских буџета и свих њихових нижих организационих јединица у складу с ентитетским законима; е) добити од прихода предузећа у власништву политичке странке.

закупом, прекршене су одредбе члана 3. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

b) Српска демократска странка је прекршила одредбе члана 6. Закона о финансирању политичких странака.

На основу уговора о закупу пословног простора који је склопљен између ОО СДС Источно Ново Сарајево и „СТАН“ АД Источно Сарајево, утврђено је да је странка користила просторије овог правног лица без плаћања накнаде. Обзиром да странка овај прилог није исказала у обрасцу 3-е (неновчане донације и рачуни које странка није имала обавезу да плати), прекршене су одредбе члана 6. Закона о финансирању политичких странака и члана 18. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака.

c) На основу обављене ревизије утврђено је да је Српска демократска странка прекршила одредбе члана 8. став (1) Закона о финансирању политичких странака.³

- На основу додатне документације и података које су доставиле општине, утврђено је да је Српска демократска странка, односно да су њени одбори користили без накнаде просторије општинских органа управе, што је супротно одредбама члана 8. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

- Општински одбор СДС Нови Град је у 2008. години на основу Уговора о закупу пословних просторија, који је склопљен између Клуба одборника странке и Општине Нови Град, без накнаде користио просторије Општине Нови Град. Осим бесплатног кориштења пословних просторија, Општина Нови Град је извршила и плаћање рачуна за електричну енергију и дио трошкова телефона. Имајући у виду површину пословних просторија које је користила Српска демократска странка, износ трошкова електричне енергије за овај одбор је износио 184,40 КМ. Служба за ревизију је, такође, утврдила да је странка од ове Општине примила и неновчани прилог у виду дијела трошкова услуга телефона у укупном износу од 400,00 КМ.

- Општински одбор Српске демократске странке Кнежево је без накнаде користио просторије Општине Кнежево, површине 20 м².

- Српска демократска странка, односно њен Општински одбор Брод је на основу Рјешења Одјелења за просторно уређење, и стамбено-комуналне послове Општине Брод, без накнаде, користио просторије у згради „Поште“.

- Општински одбори СДС Невесиње и Гацко су користили просторије старе зграде Општине Невесиње, односно Општине Гацко, без плаћања накнаде.

- Општински одбори Српске демократске странке Калиновик и Љубиње су, такође, без накнаде користили просторије Општине Калиновик, односно Општине Љубиње.

- Ревизијом је утврђено да је странка примила неновчану донацију од Општинског спортског савеза Добој у износу од 1.000,00 КМ, чиме је прекршила одредбу члана 8. став (1) Закона о финансирању политичких странака. Наиме, Служба за ревизију је извршила увид у аналитичке картице које је доставио Општински спортски савез Добој и утврдила да су потраживања од Српске демократске странке настала дана 18.09.2006. године, као и да су отписана на основу Одлуке Управног одбора број: 92-02/09 од 02.11.2009. године. Српска демократска странка је у својим пословним књигама приходе од отписа обавеза евидентирала 31.12.2008. године, и исказала у обрасцу осталих прихода годишњег финансијског извјештаја.

³ Државни, ентитетски и кантонални органи, органи општинских и мјесних заједница, јавне институције, јавна предузећа, хуманитарне организације, предузећа која су по својој дјелатности искључиво непрофитна, вјерске заједнице, као и привредна удружења у којима уложени јавни капитал износи најмање 25% не могу да финансирају политичке странке.

- Увидом у пословне књиге и додатну финансијску документацију утврђено је да је Српска демократска странка извршила отпис обавеза према ЗЗ „Трнова“ Доња Трнова у износу од 9.343,50 КМ. Наиме, Општински одбор СДС Угљевик је у периоду од 2005. до 2007. године користио просторије ЗЗ „Трнова“ Доња Трнова. Обавезе Српске демократске странке по основу закупнине за 2005. и 2006. годину у износу од 7.429,00 КМ је на основу Протокола-Споразума о извршеном усаглашавању међусобних права и обавеза између Општине Угљевик и ЗЗ „Трнова“ Доња Трнова, преузела и измирила Општина Угљевик. Такође је утврђено да је и дио рачуна за закупнину за 2007. годину у износу од 1.914,50 КМ затворен уплатом Општине Угљевик, дана 27.12.2007. године.⁴ Примајући ове прилоге, странка је прекршила одредбе члана 8. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

d) Странка је прекршила одредбе члана 11. став (1) и став (3) Закона о финансирању политичких странака.⁵

На основу обављене ревизије, утврђено је да странка није водила адекватне евиденције о својим расходима, чиме је поступила супротно одредби члана 11. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

Српска демократска странка није попунила обрасце годишњег финансијског извјештаја за 2008. годину у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака, чиме је прекршила одредбе члана 11. став (3) Закона о финансирању политичких странака.

- Увидом у финансијску документацију и рјешења о плаћању чланарине, утврђено је да је у 2008. години Српска демократска странка на ставци чланарина исказала и прилоге два (2) физичка лица – члана странке у укупном износу од 670,00 КМ. Обзиром да се чланарином сматра само редовни износ који члан плаћа према одредбама статута странке, а да се сваки износ који прелази износ наведене чланарине сматра прилогом, Српска демократска странка је средства примљена од чланова странке која су већа од износа чланарине требала у складу са одредбама члана 6. Закона о финансирању политичких странака и члана 14. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака, исказати у обрасцу 3-а (прилози физичких лица већи од 100 КМ) годишњег финансијског извјештаја.
- Српска демократска странка прекршила је одредбе члана 20., 21. и 22. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака јер није правилно попунила образац укупних расхода, обрасце режијско-административних и осталих трошкова, и обрасце трошкова пропаганде.

Увидом у уговоре о закупу пословних просторија утврђено је да у годишњем финансијском извјештају за 2008. годину нису исказани трошкови закупа за следеће организационе дијелове странке и то: трошкови закупнине за просторије у којима је смјештен ОО Оштра Лука у износу од 900,00 КМ, ОО СДС Теслић у износу од 745,00 КМ, и ОО СДС Брчко у износу од 400,00 КМ. Такође је утврђено да Српска демократска странка није у обрасцу 4-1 исказала трошкове закупа за просторије које

⁴ Уплата у износу од 1.967,30 КМ.

⁵ Политичка странка је обавезна да Централној изборној комисији Босне и Херцеговине подноси финансијске извјештаје на обрасцима које је одобрила Централна изборна комисија БиХ, а чији су садржај и форма прописани Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака.

користи Општински одбор СДС Лопаре у износу од 512,60 КМ и закупнину за пословне просторије у којима је смјештен ОО СДС Пале у износу од 2.754,00 КМ.

Странка није исказала ни обавезе по овом основу у обрасцу 5 годишњег финансијског извјештаја, чиме је прекршила одредбе члана 23. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака.

На основу обављене ревизије утврђено је да Српска демократска странка није у пословним књигама и обрасцима трошкова финансијских извјештаја правилно исказала трошкове који се односе на предизборну кампању. Наиме, након што је странка дала примједбе на налаз ревизије који се односио на трошкове кампање и истакла да су трошкови пропаганде за Коалицију Брчко евидентирани у цјелости у њеним пословним књигама, Служба за ревизију је извршила увид у рачуне које је странка евидентирала у пословним књигама. Обзиром да су рачуни који су књижевни у пословним књигама Српске демократске странке гласили на Коалицију Брчко, Служба за ревизију је мишљења да је странка у својим пословним књигама требала евидентирати само дио трошкова, тј. трошкове који се односе на Српску демократску странку, као чланицу Коалиције, а не укупан износ. Из тог разлога, Српска демократска странка је трошкове кампање исказала веће у односу на остварене.

Служба за ревизију је утврдила да странка није у финансијским извјештајима исказала трошкове набавке рекламних заставица у износу од 800,00 КМ. Наиме, на основу података које је доставила „ММ Agency“ Бања Лука, утврђено је да је ово предузеће за потребе ОО СДС Добој израдило 40 рекламних заставица по цијени од 20,00 КМ/ком.

Српска демократска странка је у обрасцу 4-2 постизборног финансијског извјештаја требала исказати трошкове закупа сала, накнаде за постављање рекламних панова за предизборну кампању и плаката у укупном износу од 10.883,24 КМ.

Осим наведеног, утврђено је да је странка податке о трошковима предизборне кампање у постизборном финансијском извјештају исказала у мањем износу у односу на годишњи финансијски извјештај.

Трошкови предизборне кампање

Српска демократска странка поступила је у складу са одредбама члана 15.10 Изборног закона БиХ, односно у сврху изборне кампање је потрошила 616.180,83 КМ.

Према одредбама члана 15.10 Изборног закона БиХ политичка странка за потребе изборне кампање не смије потрошити више од 0,30 односно 0,20 КМ⁶ по бирачу у сваком изборном кругу, према броју бирача које је објавила Централна изборна комисија БиХ. Према подацима Централне изборне комисије БиХ, Српска демократска странка је у сврху изборне кампање могла да потроши 621.985,45 КМ.

---

⁶ Члан 15.10 став (2) прописује да се максимално дозвољени износ за финансирање изборне кампање израчунава тако што се број гласача у свим изборним јединицама у којима политички субјект има кандидатску листу или кандидата помножи са: 30 фенинга за начелника општине односно градоначелника и за чланове скупштине општине, чланове Народне скупштине РС и Представничког дома Парламента Федерације БиХ, чланове Парламентарне скупштине БиХ, члана Предсједништва БиХ, и предсједника и потпредсједнике РС, односно 20 фенинга за изборе за чланове кантоналних скупштина.

5.2. ПРЕПОРУКЕ

Препоручује се Српској демократској странци да се придржава одредаба Закона о финансирању политичких странака, а посебно на основу уочених недостатака се препоручује:

- *да поступа у складу са одредбама члана 3. став (1), члана 6., члана 8. став (1) и члана 11. став (1) и став (3) Закона о финансирању политичких странака, и то:*
  - *да своје финансирање сведе у законом прописани оквир,*
  - *да у финансијском извјештају пријављује све прилоге правних и физичких лица изнад 100 КМ,*
  - *да не прима прилоге који су забрањени овим законом,*
  - *да води евиденције о својим приходима и расходима, и*
  - *да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији Босни и Херцеговини попуњава у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака.*

КОМЕНТАР:

У остављеном року, Српска демократска странка је доставила примједбе на Прелиминарни извјештај о ревизији годишњег финансијског извјештаја за 2008. годину и постизборног финансијског извјештаја-Локални избори 2008. годину. Уз примједбе, странка је доставила и исправљене обрасце годишњег финансијског извјештаја за 2008. годину, чиме је већим дијелом отклонила недостатке у финансијском извјештају. Српска демократска странка је оспорила налазе ревизије у погледу кршења одредби члана 15.10 Изборног закона БиХ. Након што је извршен увид у рачуне које је доставила Српска демократска странка, утврђено је да је странка у свом финансијском извјештају исказала укупне трошкове кампање за Коалицију Брчко, а не само трошкове који се односе на Српску демократску странку, као чланицу Коалиције. Из тог разлога, Служба за ревизију је уважила примједбу странке, и у том дијелу је налаз је измијењен.

Захваљујемо се овлашћеном лицу за финансијске извјештаје и запосленим у Секретаријату Српске демократске странке Бања Лука на доброј и коректној сарадњи током обављања ревизије финансијских извјештаја.

Хасида Гушић, шеф Службе

Сања Чабрило, ревизор

Жељко Бакалар, помоћник ревизора